

ביצד משתתפין פרק שמיני עירובין

פד.

עין משפט נר מצוה

יג א ב מ"י פ"ד מהל'
עירובין הלכה טו
טו"ע א"ח ס"י שט
ק"י:
יד ג ד מ"י ש"ס הלכה יח:
ב"ד ה ו מ"י ש"ס הלכה ז'
וטו"ע ש"ס ק"ד:

רבינו חננאל

להנהו דייירי בעליה,
דהוה להו בשילשול
ולאנשי חצר בוריקה.
וקתני גותנין אותו
למרפסת. ופריך רב, לאו
להנהו דייירי בעליה,
אלא להני דייירי במרפסת
עצמה. דא"ע דמרפסת
ליתיה בית דירה, מיהו
איכא דייירי במרפסת, אי
הכי אימא סיפא פחות
מיכן לחצר ואי להני
דייירי במרפסת אמאי
(לא) לזה בפתח (ולזה)
ולזה בפתח הוא. אלא
מאי לחצר אף לחצר
ושניהן אסורין בו עד
שיעברו. הכי נמי מסבירא
כ"י. ת"ש חוליות הבור
וחסלע שבגובה י' טפחים
למרפסת. והא להנהו
דייירי בעליה בשילשול
הוא. ופריך רבינא להני
דייירי במרפסת דהוה
תשמישן בפתח. התינה
למרפסת. סלע. אלא
בור לא איפשר אלא
בשילשול. ופרקינן בבור
מלא מים דליכא שילשול.
והא כי חסרי מלא
הוה ליה בשילשול כ"י.
ופריקין אלא בבור מלא
פירות. והא אכיל מניהון
(וחסרי להו (והיה) (והוה)
תשמישיתה בשילשול.
ואסיקנא בור מלא פירות
של טבל דלא (והוה)
[חזוין] ליה ולא (שפיל)
[שקיל] מניהון ולא חסרי.
דיקא נמי דקתני דומיא
דסלע דלא חזי ליה
כ"י. ת"ש אנשי חצר
ואנשי עלייה ששכחו ולא
יעירו, כל שהוא למעלה
מ"י טפחים לבני עלייה.
למטה מ"י לחצר. כיצד
זו היצאה מן הכותל
למעלה מעשרה טפחים
בני עלייה משתמשין בו,
למטה מעשרה בני חצר
משתמשין בו. הא דביני
ביני דהוה לבני עלייה
בשילשול ולבני החצר
בוריקה שניהן אסורין
בו. ופריך רב נחמן
הכא בכולת [תשעה עשר]
עסיקין, וזו היצאה ממנו
למטה מ"י, (והנה) [והה]
לבני חצר בפתח ולבני
עלייה בשילשול. גותנין
אותו לאילו שתשמישן
בו על ידי פתח.
למעלה מעשרה טפחים
הוה לבני עלייה בפתח,
ולבני חצר בוריקה כ"י.
ולכא ה"ח דביני ביני

הבי נמי מסתברא מדקתני סיפא ב'. אומר ר"י דהאי ה"נ
מסתברא ליתא אלא אליבא דשמואל דוקא דכבר אדם אוסר
על חצירו דרך אויר צד שמעמין אצל לרצ דלמא אין אדם אוסר על
חצירו דרך אויר הוא לא לחצר דוקא ומוותרין וא"ת למה הולך לדקדק
ה"נ מסתברא מקיפא דסיפא מפחות

מכאן לחצר דקתני גבי חוליות הבור
הו"מ לדקדק דאף לשמואל היו פירושו
אף לחצר דהא חוליות הבור והסלע
דקתני בגובה י' טפחים ע"כ כגובה
החוליות עשרה טפחים משפת הבור
דהיינו מקרקעית החצר מדחשיב לה
לזני חצר בוריקה וא"כ כי קתני עלה
פחות מכאן לחצר הסולית פחות
משאו מעשרה א"כ מלאש חולית עד
קרקעית הבור יש יומר מעשרה ואם
כן לא היו לבני חצר דוקא לזני חצר
היו נמי בשלשול כמו לזני עליות
דאין לחלק בין שלשול עשרה ל'
ו"ל דמ"מ לא ה"ל למתני לשמואל
אף לחצר גבי חוליות הבור דנתי
דקרקעית הבור היו אף לחצר מ"מ
תשמיש שעל הסלע וראש החוליות
היו דוקא לחצר לשמואל אצל לרצ
אכולהו היו אף לחצר ה"ל למתני
בזה"א אף לחצר ולהכי מיייתי מסיפא
דסיפא דלשמואל נמי היו הם פירוש
לחצר אף לחצר בין אסלע בין
לקרקעית הבור כמו ש"ל לרצ גבי
פחות מכאן לחצר: **ב"ר מאי איכא**
למימר. וא"ת צור נמי היו לבני מרפסת
בשלשול ולזני חצר בוריקה ושילשול
דלמא לקמן (פס) כיון דלזה בוריקה
ושלשול ולזה בשלשול לחודיה כלזה
בוריקה ולזה בפתח דמי וי"ל דלקמן
בוריקה של הפלגה איירי דהוה דרך
אזרי אצל בוריקה גובה ושלשול
עדף לרצ משלשול לחודיה ואין נראה
לר"י חילוק זה דאם היה אדם אוסר
על חצירו דרך אויר לרצ לא היה
מפליג בין זריקת גובה לזריקת אויר
מדפריך ליה ר"א לקמן (ס) והא מר
הוא דלמא לזה בוריקה ולזה בשלשול
ונראה לר"י דהא דלמא לקמן שאלו
הכא כיון דלזה כ"י ולזה בוריקה
כלזה בוריקה ולזה בפתח דמי דיחוי

הוא כלומר דמנינו למידי ולמימר דלרצ אדם אוסר על חצירו דרך
אזרי בעלמא היכא דהוה לתרייהו בוריקה אויר אצל לפי המסקנא הוה
טעמא דרצ משום דאין אדם אוסר על חצירו דרך אויר לא נאמר
לזה בוריקה ושלשול ולזה בשלשול לחודיה כלזה בוריקה ולזה בפתח
דמי אלא יהיה לזה בוריקה ושלשול ולזה בוריקה כלזה בוריקה ולזה
בשלשול ולא נחלק ציניה כמו שהיה סבר המקשה לקמן ועוד וי"ל
לזה בוריקה ושלשול דלקמן איכא ב' עניני זריקה זריקת אויר זריקת
גובה אצל היכא דלזה בשלשול לחודיה ולזה בוריקה גובה ושלשול או
בוריקה אויר ושלשול שניהם אסורין: **ב"ר דבי חסרא אסירא כי**
מאיר נמי אסירא. דהוה דבר הניטל בשבת ואינו מונעט ומסיק
דפירות של טבל דאין ניטלין בשבת ולא דמי לעפר ועמיד לפנותו
דלמא לעיל (דף עט.) דלא חייך דקיון דעמיד לפנותו לא מצטל (י) ודאי
מחילה המפסקת בין ב' חצירות אצל למעט גובה עשרה ושלישה כפחה
למרפסת כיון דלאנו ניטל בשבת ממועט אע"ג דעמיד לפנותו כמו
כפה ספל דלמא לעיל (דף עט.) דממועט: **תא שמע אנשי חצר**
ואנשי א' מרפסת ב'. ל"ג תנן דלמא משנה בשום מקום אלא ת"ש
גרס: (א) וכן ב' גזוטרות כ"י. פ"י רש"י ל"ג וכן ור"ח גרס
לא דארישא קאי דקתני בפירקין (ב) גזוטרות שהיא למעלה מן כ"י:
לא

הוא כלומר דמנינו למידי ולמימר דלרצ אדם אוסר על חצירו דרך
אזרי בעלמא היכא דהוה לתרייהו בוריקה אויר אצל לפי המסקנא הוה
טעמא דרצ משום דאין אדם אוסר על חצירו דרך אויר לא נאמר
לזה בוריקה ושלשול ולזה בשלשול לחודיה כלזה בוריקה ולזה בפתח
דמי אלא יהיה לזה בוריקה ושלשול ולזה בוריקה כלזה בוריקה ולזה
בשלשול ולא נחלק ציניה כמו שהיה סבר המקשה לקמן ועוד וי"ל
לזה בוריקה ושלשול דלקמן איכא ב' עניני זריקה זריקת אויר זריקת
גובה אצל היכא דלזה בשלשול לחודיה ולזה בוריקה גובה ושלשול או
בוריקה אויר ושלשול שניהם אסורין: **ב"ר דבי חסרא אסירא כי**
מאיר נמי אסירא. דהוה דבר הניטל בשבת ואינו מונעט ומסיק
דפירות של טבל דאין ניטלין בשבת ולא דמי לעפר ועמיד לפנותו
דלמא לעיל (דף עט.) דלא חייך דקיון דעמיד לפנותו לא מצטל (י) ודאי
מחילה המפסקת בין ב' חצירות אצל למעט גובה עשרה ושלישה כפחה
למרפסת כיון דלאנו ניטל בשבת ממועט אע"ג דעמיד לפנותו כמו
כפה ספל דלמא לעיל (דף עט.) דממועט: **תא שמע אנשי חצר**
ואנשי א' מרפסת ב'. ל"ג תנן דלמא משנה בשום מקום אלא ת"ש
גרס: (א) וכן ב' גזוטרות כ"י. פ"י רש"י ל"ג וכן ור"ח גרס
לא דארישא קאי דקתני בפירקין (ב) גזוטרות שהיא למעלה מן כ"י:
לא

שתי

בני עלייה. דגביה ממרפסת טובא אצל דרך מרפסת זו עולין ויורדין
ותל ששכר שהוא גבוה י' היו נמוך מן העלייה י' דהוה לזה בשלשול
ולזה בוריקה וקתני דבני עלייה מותרין זו: **הדרין במרפסת.** כגון
ש"ס זה דיוורין דלדידהו הוה האי תל ששכר שזה לזה בפתח עשרה או
נמוך לזה גבוה מהם פחות מ"י: לזה

בפתח ולזה בפתח הוה. ותרתייהו
בני איתסורי ביה דהא סתם מרפסת
לא גביהא טובא: אף לחצר. כלומר
שתי הרשויות שולטות זו ואסורין זה
על זה: ה"נ מסתברא. דמאי לחצר
אף לחצר קאמר ובדיוור מרפסת
עסקין: **מדקתני סיפא מופלגת**
אילו גבוה י'. אף לחצר: אי נמי.
דש"י ליה לאשתמושי: אמאי. נהי נמי
דמאי מרפסת בני עלייה רשותא
דתרתייהו היא דלשניהן תשמישו בקשה
לחצר בוריקת גובה ולעלייה בוריקה
את משך ההפלגה ובשלשול את
הנמוכות ונהי דלשמואל שלשול לגבי
זריקת גובה נוח הוא הכא דליכא
שלשול וזריקת משך שוין הוה לזריקת
גובה ואמאי לחצר: אלא. על כרחך
אף לחצר ואסורין. לרצ נמי דמתוך
לה בדיוור מרפסת מאי לחצר דקתני
אפחות מכאן אף לחצר קאמר
ואסורין: חוליות הבור. או ש"ס ששכר
סלע: **למרפסת.** וקס"ד לבני עלייה
קאמר וקשיא לרצ: סיפא פלג. דהוה
לבני מרפסת כפתח שעל גבי הוה
תשמיש ידיה וגבוה (א) שזה לזה הוה:
אלא צור. שממלאים הימנו תשמישנו
בשלשול הוא אפילו לבני מרפסת שהרי
מקרקעיתו דולין וש"מ דהואיל ולזני
חצר תשמישו בוריקה שאין יכולין
למלאות אלא א"כ וזריקין דלי למעלה
מן החוליות יהיו לבני מרפסת
דבשלשול כשמואל: מלאה מים. דהוה
כפתח לבני מרפסת: דנטיצנא. שהן
מוקדין מחמת אסור טבל ואסורין
לנטול: דומיא דסלע. שאינו חסר:
ולמה לי למיתנא. תרתייהו הואיל
ודנטיצנא מוקמת לה בשלמא אי
אמרת צבור מים קאמר אכטריך צור
לאשתמינן דאע"ג דבשלשול הוא לבני
מרפסת אפ"ה לגבי חצר דתשמישיתה

בוריקה נחת חשיב ליה לשלשול דמרפסת אלא השתא דצור וסלע
שניהן תשמישם על גבן תרתייהו למה לי ליתני סלע ולא ליתני צור
הואיל וסוף סוף כדומיא דסלע בעית לאוקמיה נהי דצור בלא סלע
לא מצי למתני דאם כן הוה אמניא צבור סתם קאמר להכי אכטריך
סלע לגלוי עליה דדנטיצנא עסקין אלא סלע בלא צור ליתני:
ה"ג לריבא דאי סנא סלע דליכא למיגור כ"י ולא גרסינן אי סנא
צור אצל סלע לא. דהא צור בלא סלע לא מצי למיתני כדפרישית:
מסוקנין. דשקלי מנייהו וחסרי ואתו לידי שילשול: ולא עירבו.
אלו עם אלו: נעשרה סחוטנים. בכותל הבית ששכר אנשי חצר
משתמשין דלדידהו כפתח ולזני עלייה בשלשול: נעשרה העליונים.
שהן מתחת לעלייה אנשי עלייה משתמשין דסמוכין הן לבני עלייה
והוה לדידהו כפתח ולזני חצר בוריקה: וזו. הבולט חוץ לכותל
למעלה מעשרה. קא ס"ד בעלייה גבוה טובא עסקין והאי למעלה
לאו מן הקרקע מודד אלא ה"ק למעלה מתחלת טפח עשירי כשמתמודד
מן העלייה ולמטה עשרה דהיינו כדקתני רישא ב' עליונים אנשי
עלייה משתמשין: הא דבני בני. שבין י' עליונים ל' תחתונים דהוה
לחצר בוריקה ולעלייה בשלשול: אסור. לתרתייהו כרצ: בכותל
ששכר עשר עסקין. דליכא בני בניי דכל למטה מעשרה ידיה לחצר
בפתח ולעלייה בשלשול וכל למעלה מ"י ידיה לחצר בוריקה ולעלייה
בפתח. וכותל עשרים לא מצי לאוקמיה דאם כן שמעינן מינה ראש טפח עשירי
לזה בשלשול ולזה בוריקה אסור דהא לא שרי
תנא קמא (א) אלא למעלה ולמטה. ובזו רחב ארבעה עסקין דנציר מהכי לא הוה
רשותא ומקום פטור הוא ונטיל להכא ולהכא:

(א) כס"ב: וכן, (ב) כס"ב
ליתא, (ג) ז"ל עלייה (ד) וכן
וכי' דיוור אחד עם ד"ה
ת"ש וכו' מהנהו הגאון
מהר"ף לקמן פ"ה
(ה) ונקמן פ"ה:

הגהות הב"ח
(א) גמ' בני עלייה ואמאי
קרו לה: (ב) תוב' ד"ה כיון
וכי' לא מצטל דמי
למחיצה המפסיק: